

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 185. — ŠTEV. 185.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 9, 1926. — PONDELJEK, 9. AVGUSTA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

PRESEDNIK COOLIDGE SE NOČE VMEŠAVATI V MEHIŠKE ZADEVE

Calles ima vso moč v rokah, toda tudi kongres ima nekoliko besede ter bo najbrž omilil postavke, ki se tičejo cerkva in katolikov. — Določba glede prepovedi izvoza orožja v sosednjo republiko ostane pravomočna. — Mehiški kongres bo meseca septembra odločeval.

PLYMOUTH, 7. avgusta. — Danes je sprejel predsednik Coolidge v avdijenci častniške poročevalce ter jim izrecno povedal, da se vlada Združenih držav ne bo vmeševala v sedanji verski spor v Mehiki. Kaj takega bi bilo nesmiselno zahtevati bodisi od predsednika bodisi od ameriške vlade.

Še zanaprej bo pa ostala veljavna določba, da se ne sme v sosednjo republiko izvažati orožja. Po predsednikovem mnenju se te določbe ne sme preklicati. Edina posledica takega preklica bi bila revolucija v Mehiki.

Kot znano, so pred kratkim Kolumbovi Vitezi apelirali na predsednika, naj s svojimi vplivom konča preganjanje katoličakov v sosednji republiki. Tako vmešavanje bi dovedlo do ostrih diplomatskih zapletljajev. Predsednik Coolidge sicer ni v svoji izjavi imenoval Kolumbovih Vitezov, toda natančno se je vedelo, kam meri s svojimi besedami.

MEXICO CITY, Mehika, 7. avgusta. — Predsednik Calles ima polnomoč, kljub temu ima pa tudi mehiški kongres še vedno nekaj besede. Kongres se sestane dne 1. septembra. Pri tisti priliki bo prišla na vrsto tudi nova postava glede odnosov med cerkvijo in državo. Postava je ostra in dalekosežna, toda brez dvoma jo bo kongres omilil. Obe stranki bosta morali nekoliko popustiti, tako predsednik Calles kot katoliški episkopat.

Postava je sedaj šele provizorična. Parlament jo lahko odobri ali zavrne. V Mehiki je zavladal tak položaj, da so skoro vsi parlamentarci mnenja, da ne more iti več tako naprej. Posebno boj kot ima zle posledice. Trgovine so prazne, zabavišč skoraj nihče več ne poseja. V glavnem mestu v tem oziru še ni tako slabo, provincijalna mesta so pa strahovito prizadeta. Mehiki se bliža nevarna kriza. Od vlade, ne pa od katolikov je neodvisno da se jo prepreči. Predsednik izvaja tudi na novi kongres prevladujoč vpliv. Dosedaj ni hotel ničesar slišati o kakem kompromisu. Ko bo pa kongres zboroval, ne bo več imel prostih rok, prav lahko izbruhne v kongresu revolta proti njegovemu stališču.

Verske homatije trajajo v Mehiki sedaj že dva tedna. Obupen boj med državo in cerkvijo se je šele začel. Navidez je vse še precej mirno, toda človeku se zdi, da pod površino strahovito valovi.

Časopisje ničesar ne poroča o razvojih. Značilno je, da se popolnoma zamolčalo poziv ameriških Kolumbovih Vitezov. Ljudje niso na jasnem, kaj se pripravlja, vedo pa, da se bližajo izredno težki časi.

Časopisje glavnega mesta je komaj omenilo nemire in demonstracije, ki so se vršile po provinciah.

Delavska federacija podpira Callesovo politiko. Agitatorji prireajo po vseh mestih shode, na katerih imajo ognjenvite govore proti cerkvi in visokim cerkvenim dostojanstvenikom. Ljudi se pa le malo ali nič ne prime.

Agitatorji pozivajo delavce, naj ne plačujejo najemnine onim gospodarjem, ki izvajajo gospodarski bojkot. Obenem se pa tudi tolažijo, da bojkot ni imel dosedaj še nobenih resnih posledic.

Ljudje še vedno hodijo v cerkve, toda obiski niso tako množični kot so bili pred štirinajstimi dnevi. Po cerkvah ni nobenega duhovnika. Ljudje kleče ali sede v klopih in molijo.

SAN FRANCISCO, Cal., 7. avgusta. — Mehiški zunanji minister Aaron Saens je izdal pismo izjavo, v kateri ostro obsoja ameriške častnike in pisanje ameriškega časopisja. Pravi, da hočejo ameriški častniki nasuti javnosti peska v oči s tem, da zatrjujejo, da je dal predsednik Calles zapreti

Volilni boji so že začeli divjati.

Protestantovski škof A. Leonard se je neznansko razčeperil. — Pravi, da ne sme noben katolik zavzeti predsedniškega mesta.

ROUND LAKE, N. Y., 8. avgusta. — Franklin W. Christman, suhaški in neodvisni republikanski kandidat za zveznega senatorja, je otvoril danes svojo kampanjo z govorom, v katerem je dvigal prohibicijo v deveta nebesa. Rekel je, da je prohibicija pravi blagoslov za deželo ter da prohibicija nikomur ne krati osebne svobode.

Proti governerju Smithu je odločno nastopil buffalski škof A. W. Leonard, ki je obenem tudi član upravnega sveta Antisalonске lige.

Rekel je: Governer, ki poljubi papežev prstan, se ne more niti za streljaj približati Beli hiši. Združene države so protestantska dežela in bodo tudi ostale protestantske dežele. Jaz sem stoodstotni Anglosas. Kot tak se bom z vsemi silami boril proti nezaželjivim priseljencem.

Odločno je nastopil tudi proti senatorju Wadsworthu, ki poskuša odpraviti prohibicijsko postavbo. Proti njemu je pozval v boj vsa cerkvena društva. Očital mu je, da se je izneveril načelom stranke.

Komunistična parada v Parizu.

PARIZ, Francija, 7. avgusta. — Izbruh svetovne vojne leta 1914 so se spomnili tudi francoski komunisti. Priredili so veliko demonstracijo v spomin na "največje klanje v svetovni zgodovini". Parade se je udeležilo na tisoč otrok. Vsak je imel na glavi rdečo kapo, na kateri sta bila vpodobljena kladivo in srp.

Demonstracija se je vršila povsem mirno ter ni prišlo do nikakih izgrediv.

Zenska skočila v Niagarski slap.

BUFFALO, N. Y., 7. avgusta. — Neka ženska, koje identite pa niso mogli dognati, je skočila v Niagarski slap. Njeno razbito truplo so našli par ur pozneje.

Stara je morala biti krog štiri deset let.

Bivši kubanski predsednik se vrača v domovino.

General Mario Menocal, bivši predsednik Kube, je včeraj odputoval v New Yorku se je muhila dva meseca. Ko so ga vprašali, če misli zopet kandidirati za predsednika, je odvrnil: — Ne vem, če bom ali ne, toda upam, da ne bom.

katoliške cerkve. Pa je baš nasprotno resnica. Cerkev so dale zapreti katoliške oblasti.

Vlada namerava ničesar drugega kot ločiti cerkev od države. Do tega sklepa je prišla vsled tega, ker se cerkvene oblasti večkrat javno omalovaževale ustavo ter se skušale vmešavati v vladne zadeve.

Istotako se po mnenju zunanjega ministra moti rimsko časopisje, ki pravi, da je pripisovati sedanje razmere v Mehiki boljševističnim vplivom.

Sedanje razmere v Mehiki, — je rekel zunanji minister, — so povsem notranjega in oziroma domačega izvora.

Gertrud Ederle povsod svečano pozdravljena.

Ko je dospela v Boulogne, jo je pozdravila velika množica ljudi. — Podala se bo s svojim očetom v Nemčijo, kjer bo obiskala svoje sorodnike.

BOULOGNE, Francija, 7. avgusta. — Na malem parniku so dovedli sem Gertrudo Ederle, devetnajstletno nemško Amerikanko, kateri se je posrečilo preplaviti Angleški kanal. Pozdravila jo je tisočglava ljudska množica.

Miss Ederle je dospela sem v spremstvu svojega očeta. Po kratkem potovanju po Franciji se bosta podala v Nemčijo na obisk k svojim sorodnikom.

Ko se je odpeljala iz Douvra, se je zbralo na pomolu nad tisoč oseb, med njimi tudi župan s svojo ženo. Angleži so se prisrčno poslovili od nje.

BERLIN, Nemčija, 7. avgusta. — Vse nemško časopisje proslavlja drzno ameriško plavalko Gertrudo Ederle. V Stuttgartu, kjer živi njena stara mati, se pripravljajo na svečan sprejem.

"Lokalanzeiger" piše: Ako vpoštevamo športno udejstvovanje ameriških žena, se nam čisto nič čudna ne dozdeva, ako se je Amerikanka lotila tega nevarnega podjetja in ga tudi dovršila.

Zenske vtihotaplja inozemce v Zdr. države.

NIAGARA FALLS, N. Y., 7. avgusta. — Danes so tukaj aretirali tri ženske, ki so baje proti precejšnji odškodnini spravljale inozemce v Združene države. Vse tri so soproge carinskih inšpektorjev. Obtoženke odločno taje vsako krivdo.

Zračna poštna služba med N. Y. in Phila.

Poštni mojster je odredil, naj se začasno vrši zračna poštna služba med New Yorkom in Philadelphijo. Aeroplani bodo vozili tja in sem.

Princu Otonu so podarili Madžari avtomobil.

BERLIN, Nemčija, 7. avgusta. — Sto madžarskih aristokratskih družin je podarilo danes sinu bivše avstrijske cesarice Cite, princu Otonu, krasen avtomobil.

S tem so hoteli madžarski plemeniti izkazati svojo naklonjenost habsburški družini.

Prehuda vročina ga je zmešala.

YORKTOWN, Texas, 7. avg. — Vročina je tako vplivala na Williama Muellerja, da je znorel. Najprej je ustrelil svojo sestrnico, nato njeneža moža, končno si je pa še sam pognal kroglo v glavo.

Stari Clemenceau se zopet oglaš.

Na predsed. Coolidge-a je naslovil pismo, v katerem pravi, da Francija ni naprodaj, niti svojim prijateljem ne. — Pismo je velika senzacija.

PARIZ, Francija, 8. avgusta. — Stari Geodrgje Clemenceau, ki je bil med vojno francoski ministriški predsednik, je naslovil javno pismo na predsednika Coolidge-a, v katerem pravi, da se francoskih vojnih dolgov ne sme smatrati za čisto navadno trgovsko transakcijo.

V pismu pravi, da je zadolžna pogodba, sklenjena med Mellonom in Berengerjem, neizvedljiva ter da ogroža neodvisnost Francije.

To pismo je objavil 85-letni možak v času, ko Francija koleba, če bi odobrila zadolžni dogovor ali ne.

Popoldansko časopisje je Clemenceau-ovo pismo objavilo z debelimi črkami.

V pismu izjavja Clemenceau, da Francija še nikdar ni bila nikomur naprodaj in da tudi svojim prijateljem ni.

Omenja separaten mir med Nemčijo in Francijo ter ga primerja z brestlitovskim mirom, ki so ga sklenili Rusi tekom vojne z nemškim cesarstvom.

Amerikanci so mir sklenili, ne da bi se posvetovali s svojimi tovariši zavezniki.

Pekinska vlada hoče skleniti s Siamom trgovinsko pogodbo.

PEKING, Kitajsko, 8. avgusta. — Kitajski trgovci so že dolgo časa pozivali vlado, naj sklene trgovinsko pogodbo s Siamom. Zadnje dni so se začela tozadevna pogajanja, ki bodo v kratkem najbrž zadovoljivo zaključena.

Možak, ki ima srce na desni, jetra pa na levi strani.

RICHMOND, Va., 7. avgusta. — V tukajšnji bolnišnici so privedli nekega možkega, katerega je bilo treba operirati. Med operacijo so zdravniki dognali, da ima bolnik srce na desni strani, jetra in

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president.

Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.60.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnika, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

RUSKA "REVOLUCIJA"

Ko je bila ustanovljena ruska sovjetska republika, so zavezniški kot psi planili nanjo.

Malo zato, ker so se bali za denar, ki so ga bili posodili ruski carski vladi, največ pa iz strahu pred boljševiki. Idejami, ki so pretile preobraziti svet ter izpodrepi kapitalizem.

Posebno Francozi so divjali, da je bilo joj.

Svojo udano dekle Poljsko so poslali v boj proti boljševikom.

Osnovali so belo armado ruskih nezadovoljencev.

Ustvarili so Malo Antanto ter jo zabili kot klin med Nemčijo in Rusijo.

Ruski narod so obdali z blokado ter pri tem pobožno žrepeneli, da bi se čimprej do smrti izstradal.

Bele armade so "prodirale" proti Petrogradu.

Bele armade so Petrograd najmanj desetkrat "zavzele".

Lenin je bil najmanj tridesetkrat "ubit".

Trocki in ostali sovjetski voditelji so bili po desetkrat "masakrirani".

Boljševiška Rusija je vsak drugi dan "prosila" za mir.

V tistem času so v ameriškem časopisu kar mrgolela taka in podobna poročila.

Toda nazadnje se je izkazalo, da so doživljale bele armade poraz za porazom, da ni niti en sovražnik prestopil petrogradskih vrat ter da so bili vsi ruski porazi in zavezniške zmage le plod grde agitacije, ki jo je kapitalizem naganjal proti Rusiji.

Poročilo, ki je danes natisnjeno na prvi strani našega lista ne sme nikogar presenetiti.

Tisto, kar se jim je pred leti popolnoma izjalovilo, so začeli znova uganjati z edinim razločkom, da so sedaj izvohali revolucijo v notranjosti ruskih meja.

Poročila prihajajo iz raznih strani, skovana so pa najbrž v Parizu v koloniji sfaliranih ruskih plemenitšev, katere smatra Francija za svoje najuspešnejše orožje proti boljševikom.

Tako poročajo iz Bukarešte, da je bil Trocki aretiran.

Londonsko časopisje objavlja brzoglavke, da je izbruhnila vstaja v Odesi.

Iz Berlina javljajo, da se je izrekla posadka v Kronštadu za Sinovjeva ter zgrabila za orožje.

Nadalje iz Berlina: "Politični urad je storil vse potrebno, da bo zatrl vstajo v Rdeči armadi".

In iz Londona: "Sovjetska vlada je pozvala domov vse poslanske vojaške atašeje."

No, in nazadnje ne bo napačno, če objavimo tudi brzoglavko, ki je dospela iz Moskve ter se glasi:

"Ruski zunanji urad izjavlja, da so vsa poročila o uporih in punitu v sovjetski rdeči armadi, zlagana. Vse tozadovoljne vesti so sad nove zavezniške proti sovjetske kampanje."

Ne vemo, če smo dobri ali slabi preroki.

Vendar bi skoro rekli, da je več vrjeti zadnji brzoglavki kot pa vsem zgorajnavedenim poročilom.

Nevesta v Evinem kostumu.

Pravoslavni duhovnik Gjoka Svitič je poročil v neki beograjski nočni kavarni, kavararja za neko prostitutko, ki se je udeležila poročne ceremonije v Evinem kostumu. Vest je vzbudila v Beogradu veličansko senzacijo. Duhovnik sodišče je izjavilo nato, da je duhovnik Svitič zblaznel. Ta trditve se potrjuje: Svitič je hotel po svoji avanturi v Beogradu po hišah, jih blagoslovil ter pokropil vsakogar, ki ga je srečal, z blagoslovljeno vodo. Na nekem dvorišču je pel svete pesmi ter hotel neko mimo došlo deklico po silni poročiti z njej popolnoma neznanim mladeničem.

Jugoslavia irredenta.

Solčanski most.

Železniška uprava se je morala končno odločiti, da obnovi solčanski most in sicer v prvotni obliki; zgradi se torej kameniti obok, čegar premer znaša 96 m. Delo izvršuje tvrdka "Costruzioni Ing. Ragazzi" iz Milana. Stroški se proračunjeni na 8.500.000 lir. Zidan pa most ne bo iz nabrežinskega kamna, marveč je dal material neki kamnolom pri Vidmu, ki je bolj po ceni.

Za ves obok se potrebuje 6400 rezanih kamnov. Delavci delajo 12 ur na dan in zaslužijo 3 lire na uro.

V Robedišču

v Kobarškem Kotu razmišljajo, kaj je to, da nimajo niti ene vozne poti. Povsod sama steza. Pripeljati in odpeljati ni mogoče ničesar, vedno trpijo ramena. Steze so take, da se ob malem deževju človek pogrezne do kolen v blatu. Prizadeti posetniki zahtevajo od pomoči.

Pred vojno je bila načrtana cesta od Kobarida skozi Kred in Podbelo. Iz Kobarškega Kota je mnogo mladih ljudi po svetu. Dekleta dobijo službe v Gorici, Trstu, Vidmu, fantje gredo v Francijo in Ameriko.

Smrtna nesreča.

Na cesti iz Vojskega v Idrijo se je zgodila smrtna nesreča na prav nenavaden način. Josip Likar je peljal voz tramov. Na strmi cesti je pritrjeval zavoro na sprednjem delu voza. Tu pa se privali s hriba težka skala, ki ga je podrla na tlo. Na mestu je bil mrtev.

Strašna nesreča

se je pripetila pri Sv. Andreju v Trstu. Vojaški avto, ki ga je vodil prostak Giovanni, je podrl 75 letnega Josipa Pipana in ga zmečkal. Vojaški so snajžili avtomobile. Giovanni se je hotel pri tem izkazati, da zna voziti tudi on. Pa zna tako, da je povozil človeka.

Pred poroto v Gorici

se je vršila razprava proti Antonu Pagonu s Cerkljanskega, ki je vršel Franu Obidu poleno tako nesrečno v glavo, da je Obid za nekaj dni umrl. Dejanje je bilo izvršeno v pijanosti.

Pagon je bil obsojen na dve leti, pet mesecev in pet dni težke ječe, na plačilo odškodnine in poravnava stroškov.

Na podlagi dekreta z dne 5. julija 1925 se mu odpušča pogojno kazni dveh let. Pagon je sedel v zaporu že eno leto, 5 mesecev in 23 dni. Zato je bil puščen na svobodo. Prepri radi deklet imajo radi žalostne posledice!

Kaj se pripravlja?

V ministristvu za notranje zadeve se je vršilo pod predsedstvom ministra Federzonija dolgo zborovanje, katerega so se udeležili vsi prefekti iz Julijske Krajine, visoki komisar Rieci in fašistovski pokrajinski tajnik v Vidmu, Pule in Reke. Razpravljalo se je o političnem položaju v Primorju z ozirom na vprašanje drugorodcev. Poročil o zborovanju ni. Kaj so sklenili, se pokaže morda že v kratkem. Kakor znano, so bili fašistovski sklepi v Puli odobreni na najvišjem fašistovskem mestu v Rimu.

Občinski komisar v Trstu.

Za občinskega komisarja je imenovan podprefekt dr. Ernesto Perez, ki je po fašistovski sodbi eden najbolj poboževanih funkcionarjev v notranjem ministristvu, kjer je bil doslej zaposlen kot generalni inšpektor. Star je 50 let, rodil se je v Siciliji.

"Il Popolo di Trieste" pravi, da je njegovo imenovanje vzbudilo gotovo presenečenje, ker so se navajala razna imena za ta mesto. Volja vlade sporazumno z vodstvom stranke je bila, da se imenuje za občinskega komisarja v Trstu oseba, ki je povsem tuja lokalnemu ambijentu. Tako oseba ne bo vzbujala nobenih sumov, ne bo se je dolžilo strankarstva ali simpatij do ene ali druge skupine. Perez je prišel nemudoma v Trst, da prevzame vodstvo občinskega komisarja.

ne. Fašistovsko glasilo pozdravlja komisarja Pereza upajoč, da bo s trdo roko in visoko fašistovsko zavestjo pofaštil Trst, kakor to hočeta vlada in stranka. Sindaco Pittacco se je poslovil in izročil občinske posle v roke komisarja Pereza.

Ljudsko štetje.

Sedaj šele so objavljeni uradni podatki o ljudskem štetju iz leta 1921, ki se je vršilo na podlagi "občevalnega jezika" kakor v stari Avstriji! To dejstvo zadostuje, da označimo ljudsko štetje za povzročeno. Italijanske oblasti so hotele glede Julijske Krajine pokazati, kako prevladuje v njej italijanska. Rezultati so nastopili: Celokupno prebivalstvo Julijske Krajine je znašalo 919.987 (leta 1910 pa 948.525; občevalni jezik: italijanski 531.824, slovenski pa 258.944, srbohrvatski 92.800. Po okrajih: Gorica: Italijanov 15.405, Furlanov 9856, Slovencev 68.873. Gradiška: Italijanov 4419, Furlanov 25.173, Slovencev 3986; Sečana: Italijanov 848, Furlanov 32, Slovencev 26.774; Tolmin: Italijanov 1348, Furlanov 48, Slovencev 36.131; Idrija: Italijanov 401, Furlanov 3, Slovencev 13.140; Poštojna: Italijanov 1122, Furlanov 21, Slovencev 41.671; Trst: Italijanov 202.382, Slovencev 18.150. To je samo par podatkov. Gorostasna je trditve, da je na Tržaškem samo 18.000 Slovencev!

Kako vodijo tujce za nos.

Italijanska železniška uprava je znižala vožnjo vsem onim tujcem, ki nameravajo ostati najmanj 10 dni v kakem kopališču gorenjega Jadrana. Nekateri dobijo v Postojni izkaznico za znižano vožnjo, drugim, in teh je največ, se reče, da jo dobijo pozneje ali celo na primer v Opatici, ako potujejo tja. Tujci komentirajo tako postopanje kakor zasluži.

Vloge pri bivši poštni hranilnici.

Ta zadeva se vleče dalje. Poroča se, da je poštna hranilnica na Dunaju doslej likvidirala 20.000 knjižic, ko je ministristvo odredilo, da se računajo obresti po 3 od sto do konca 1924. Poštna hranilnica v Rimu je dobila likvidirane knjižice, da vkupijo obresti od 1925 dalje in nakaže kredite. Z izdajanjem novih knjižic se prične najkasneje v avgustu.

To je pravi fašist!

Centralni podtajnik in komisar za Trst, Rieci, je prestal skušnjo za pijačo. Ko je Mussolini do izvedel, mu je poslal brzoglavko v kateri mu čestita k uspe

Francoski zakon o delu.

Pred kratkim smo opozorili na posledice, ki jih utegne imeti akcija za okrepitev francika na vse gospodarstvo v Franciji in na to, da bodo pri tem prizadeti zlasti tuji delavci. Medtem je vprašanje o inozemskih delavcih že prišlo pred francoski parlament, in ta je sklenil, par važnih sprememb v delavskih zakonih. Te spremembe bodo banimalne tudi Jugoslavanom, ki hodijo po delo na Francosko.

V Francijo so hodili dosedaj ročni delavci večinoma na pogodbe, ki so jih podpisali že v domovini. Kakor povsod tako je tudi na Francoskem podjetnik z najetimi tujimi močmi pritiškal na plače domačinov: inozemski delavci so bili takorekoč poenoti plačani kulji, ki so odjedali kruh domačinom. Kot tuji, posebno če so bili samci, so imeli manjše potrebe, kakor pa Francoski, ki so zrastle v razmerah in vezeh z drugače organizirano družbo na svojih tleh. Razume se, da so domači delavski sindikati začeli odločno akcijo proti neprijetni konkurenci. Ta boj velja predvsem industrijskim delavcem, inozemcem kajti v industrijska podjetja, v mesta je tuji naval najmočnejši. Po deželi delat na polja nedomačin ne hodi rad, z zemljo ga v tujini ne vež ničesar, tam je na vsak korak tujec, med tem ko je v industriji izravnani s svojimi tovariši in enakopraven razred zase. Tako so tudi tisti tujci, ki so doma sicer sklenili pogodbe za poljska dela, ob prvi priložnosti, ki se jim je ponudila, zapustili delo na polju in odšli v industrijska podjetja. Industrijski delavci so v škodo deželi pobirali tuje poljedelce za najnižja svoja dela v tovarnah in za nanižjo plačo. Če si ogledamo številne delavskih doselencev v Francijo in pomislimo, da je večina teh zaposlena z ročnim nekvalificiranim delom, bomo lahko razumeli, sklep parlamenta in važne izpremembe v zakonu.

Leta 1931 je bilo v Franciji 1.417.000 tujih delavcev, januarja 1925 je pa to število naraslo že na 2.800.000 in naraslo dalje. Pa te številke so brez dvojne preizkušnje, kajti ta uradna delavska statistika ima evidenco samo nad tistimi inozemskimi delavskimi močmi, ki so se priselile s pogodbo — dočim mase, ki prihajajo samo s potnim listom ter si same iščejo dela potem ko pridejo na mesto, tu niso videte. Na pritožbe delavskih sindikatov, ki trpe vsled tuje konkurence in pa na akcijo gospodarjev zemlje, ki so tujcem plačali potne stroške v Francijo, tam so jim jih pa odjemale tovarne, je predložila vlada parlamentu načrt za izpremembo zakonika o delu. Po tej izpremembi, ki jo je parlament sprejel, se odsej inozemski delavci ne bodo smeli zaposliti v nobenem drugem delu več kakor pa edino v tistem, za katero so dobili vselitveno dovoljenje. To načelo velja vsa za leto dni po delavčevem prihodu na Francosko. Na ta naproti tovarniškim delavcem domačin je omiljena tuja konkurenca čim in zavarovana so posestva, ki so s tujci sklenila pogodbe za poljska dela. Ni dvoma, da je to le prvi korak in da bodo ukrepi za zaščito domačih delavskih čili v industriji še ostreji. Po vsem soditi, bodo tuji najlažje dobivali delo samo še v premogokopih, povsod drugod bodo pa izločeni kar največ mogoče, predvsem bo usmerjena množica tujcev, ki bodo vsled gospodarske krize odslavljeni iz podjetij, in v kolikor ti delavci ne bodo poslani domov, na deželo, za poljska dela in pa v kolonije. V delu je tudi načrt glede zaposlitve poljskih delav-

cev ob zimskem času, ko ni seziskega dela na polju. Premišlja se o tem, kako naj bi se tuji dninarji na francoskih kmetijah bolj udomačili ter stalno priklenili na zemljo, ena teh misli je, naj bi se omogočili tujemu dninarju trajen obstanek na gospodarstevnem posestvu, kakor imajo to možnost sedaj samo domačini. Ureditve tega vprašanja je važna za vse poljske težake iz oddaljenih držav, ki se ne morejo, kakor na pr. bližnji Belgiji, čez zimo preseliti domov.

POVODNA BOLEZEN

Ni dovolj, da letošnje poplavne katastrofe v množici uničujejo imovino in življenje. Zdjaj prihajajo iz Nemčije še poročila, da se je v okraju Ohlau po zadnji povodnji pojavila nova, doslej neznan bolezni, ki sliči močvirskim boleznem, povzročenim od pikov mušic.

Povzročila hudo mrzlico in popolno izčrpanost moči. Oboleli, okoli 100 po številu, so večinoma poljski delavci iz krajev ob močvirjih. Zdravniki se trudijo, da ugotovijo povzročila neznan bolezni, in je iz Berlina odpotoval v Ohlau tudi zastopnik državnega zdravstvenega urada.

Strokovnjaki navajajo, da so se sliče bolezni čisto pojavile tekom vojne med vojaštvom v Albaniji in Voliniji. Spočetka so zdravnikom povzročale velike težave, ker jih je bilo lahko zamenjati z malarijo in drugimi mrzlinimi boleznimi. Albansko mrzlico so končno nazvali s tamošnjim imenom "Papataci" in ugotovili, da jo povzroča mala mušica, ki so jo nazvali Phlebotomus Pappataci. Bolezen je nastopala z visoko mrzlico, povzročila veliko izčrpanost, je pa popustila v večini slučajev že v kratkih dneh.

Volinjska mrzlica, ki jo skrbno proučil berlinski profesor His, pa se po svojem glavnem simptomu označuje za "petdnevno mrzlico", je istaklo zvezana z visoko stopinjo vročice, povzroča utrujenost in se prenaša s pikom insektov. Soditi je torej da je nova bolezen v Šleziji ista, kakor Volinjska ali pa Pappataci-mrzlica, ter bržčas ne bo zahtevala smrtnih žrtev. Ni pa izključeno, da se bo pojavila tudi v poplavljenih območjih jug. države, ki bodo še dolgo po poplavi, kakor pusta in gnila močvirja.

MORNARJEVI DRAGULJI

Pred par dnevi je bil sprejet v neko berlinsko bolnico ruski mornar Juraj Sandovski. Mož, ki šteje danes 42 let, je obolel na legarju. Živel je rameroma skromno in bil zelo slabo obložen. Tem večje je bilo začudenje nameščenecv bolnice, ko so našli pri njem razne nakite in dragulje, ki reprezentirajo veliko bogastvo. Med drugim so našli pri njem velik krasen dijamant, vreden najmanj 12.000 zlatih mark, in dragoceno biserno ovrtnico, okrašeno z velikimi briljanti. Na vprašanje, kje je dobil te dragocenosti, je mornar zatrjeval, da jih je pred leti kupil od neznanih ljudi v Rigi. Prevladuje pa mnenje, da je Sandovski te dragocenosti pridobil za časa ruske revolucije na nepošten način. Berlinska policija je uvedla preiskavo in najdene dragocenosti začasno zaplenila. Ni pa tudi izključeno, da odgovarja izpoved mornarja resnici in je on moral res kupiti te stvari od kakega šlovca, ki je moral radi slabe vesti pobegniti iz Rusije.

IZKOPAVANJA V NIKOPOLISU.
Grška vlada je odredila obsežna izkopavanja v starem Nikopolisu v Epiru. Mesto je bilo razkošno zgrajeno leta 31. pred Kr. Izkopavanja, ki so poverjena nekaterim različnim arheologom, bodo nedvomno spravila na dan dragocene zgodovinske objekte, ki ne bodo zaostajali za onimi v Pompejih.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI.

(Foreign Language Information Service, — Jugoslav Bureau.)

NOVE ODREDBE GLEDE POVRATNEGA DOVOLJENJA.

Važno za inozemske izletnike v stari kraj.

Oni tukaj nastanjeni inozemci, ki hočejo iti na obisk v stari kraj, si morajo od ameriške priseljeniške oblasti priskrbeti takozvani "permit to reenter" (povratno dovoljenje). Priseljeniška oblast poizve, da li je prosilec zakonitim potom prišel v Združene Države, in mu izda "permit". Kdor dobi tak "permit", ne potrebuje drugih dokumentov za povratek v Združene Države, niti mu ni treba imeti kaj opravka na ameriškem konzulatu v inozemstvu. "Permit" mu zagotavlja, da ob svojem povratku ne bo imel nikake težave, v kolikor se tiste kvote; povrh tega mu ob povratku ne bo treba iti na Ellis Island, marveč ga bo priseljeniški nadzornik pregledal na samem parniku. Za prošnjo za "permit" služi poseben formular, ki ga je treba izpolniti in poslati generalnemu priseljenišskemu komisarju v Washington skupaj s pristojbino \$3.

Dosedaj je bila navada, da je priseljeniška oblast pošiljala prošnjo permit po pošti od 1. julija pa je to prenehalo. Sedaj priseljeniška oblast je obveščala prosilca, da je bila prošnja rešena, in mu naznani, kam naj se osebo poda, da dobi svoj "permit". Dotičnik se mora na to osebo podati v označeni priseljeniški urad, kjer mu izročijo "permit", potem ko so se prepričali o njegovi identiteti. Od sedaj naprej ne bodo pošiljali "permita" nikakemu sorodniku, prijatelju ali agentu, marveč ga bodo izročevali le osebo prošilec samemu. Ko se priseljeniški uradnik prepriča, da je oni, ki je prišel po "permit", ista oseba, kot ona v sliki, nalepljeni na "permutu", potrdi to identiteto s svojim podpisom, napisanim deloma čez sliko in deloma čez dokument. Prosilec izroči uradniku listek, s katerim mu je priseljeniška oblast potrdila rešitev njegove prošnje, in uradnik mu izroči "permit".

Ako pa prosilec hoče ali mora odpotovati pred rešitvijo svoje prošnje, t. j. predno mu priseljeniška oblast izroči "permit", te-

DOKUMENTI ZA POVRATEK V AMERIKO PO ZAČASNI ODSOTNOSTI.

Inozemec, k je nastanjen v Združenih Državah, je izvzeti iz kvote, ako se povrne v Združene Države po ne predolgi odsotnosti. Navadna doba te odsotnosti je šest mesecev, ali more biti tudi daljša ali krajša. Tak inozemec ima na razpolago dvoje načinov, da udeležuje svoj status izvzet kvote, z drugimi besedami, da si priskrbi bodisi s tem, da se obrne k amerškemu konzulu v nozemstvu in zaprosi za izvenkvotno priseljeniško vizo ali pa s tem, da pred odhodom iz Združenih Držav zaprosi, da se mu izda "permit to reenter" (dovoljenje za povratek). Te "permite" izdaje priseljeniški urad (Bureau of Immigration) v Washingtonu. Ta urad pošlje vsakomu, ki to želi, tiskovino (Form 631), ki služi za tozadevno prošnjo in ki tudi vsebuje vsa potrebna navodila. Temeljna točka pri obeh postopanjih pa je, da inozemec mora dokazati, da je bil poprej zakonito pripuščten v Združene Države.

Prošnje za izvenkvotno priseljeniško vizo.

Ako se inozemec nahaja v starem kraju brez "permita" in bi se rad povrnil v Združene Države, pričakuje se od njega, da predloži zadovoljujoča dokazila o sledenih točkah: 1) da je bil poprej zakonito pripuščten v Združene Države, 2) da je prišel v inozemstvo z namenom, da se povrne v Združene Države, 3) da se njegovo redno bivališče nahaja v Združenih Državah, 4) da, ako je predolgo odložil svoj povratek v Združene Države, je to storil vsled nujnih in tehtnih razlogov.

Prva točka je zlasti važna. Ako konzul pisma dokumentarnega do-

daj naj se on poda na isti priseljeniški urad in prinese se seboj svojo sliko na mehkem papirju, slično oni, ki jo je priložil svoji prošnji, kakor tudi potrdilo s strani priseljeniške oblasti o prejemu prošnje. Uradniku naj naznani svoj naslov v starem kraju. Ako priseljeniška oblast najde, da je on vpravičen do "permita", mu pošlje istega na navedeni naslov v starem kraju.

Kje se nahaja priseljeniški urad, kamor naj se prosilec poda, da dobi svoj permit? Najbolje je, da se prosilec obrne na oni priseljeniški urad, ki je najbližji kraju, kjer stanuje. Priseljeniška oblast hoče potnikom čim bolj mogoče prihraniti zamude in neugodnosti. Ako bi se vsi potniki morali podati na priseljeniški urad v pristanišču, kjer se vkrcajo, navadno v New Yorku bi seveda nastala gneča in zamuda. Oni, ki dobi "permit" v New Yorku, ne morajo iti ponj na Ellis Island, marveč na Barge Office, ki se nahaja na South Ferry, tam kjer pristaja "ferry" iz Ellis Islanda.

V zvezi s temi nov

AVSTRALEC

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "GLAS NARODA" priredil G. P.

3

(Nadaljevanje.)

Srečka pa je res zadel. Ralf je ravno napravil skušnjo za enoletnega prostovoljca ter hotel stopiti v službo nekakega trgovca, ko je izvedel, da je dobil glavni dobitnik.

Te je dalo celemu njegovemu življenju drugačno smer. Ze davno je bil njegov ideal oditi v svet ter se naučiti od življenja to, česar se ne more naučiti v nobeni šoli, si pridobiti nato kos lastne zemlje ter jo obdelovati. Ta sen naj bi uresničil mali pridobljeni kapital, ki se mu je zdel veliko premoženje.

Napravil je pravi življenjski načrt, o katerem je razpravljal s svojo materjo, ki ni iskušala ovirati njegovega stremjenja.

Ko je zadostil vojaški dolžnosti, je izročil svoji materi svoto denarja za vse slučaje. Ostali denar je vzel s seboj, naložen v varnostno papirje. Najprej je hotel napraviti potovanje krog sveta, ne da bi porabil pri tem več kot obresti svojega kapitala. Seveda ni hotel živeti kot gospod, pač pa zaslužiti nekaj kamor bi prišel.

Ta svoj načrt je tudi izvršil z železno voljo. Na ta način je potreboval tri leta za potovanje krog sveta, ker si je v vsakem večjem mestu vedno zaslužil denar za nadaljno potovanje. Posrečilo se mu je celo, da je povečal svoj prvotni kapital. Pri tem pa si je pridobil ob pogledu na krasote sveta nadaljne neprecenljive zaklade.

S svojo materjo je ostal vedno v pismenem stiku. V duhu se je morala udeležiti vsega, kar je videl in doživel. Ko je obiskal že vse ostale dele sveta, je prišel končno tudi v Avstralijo.

Tam je našel priliko, da kupi za svoj preostali kapital sorazmerno veliko posestvo. Sklenil je zasidrati se tam ter obdelovati svojo lastno zemljo v upanju, da bo srečen.

Mati mu je odgovorila, da bo prišla kamorkoli jo bo poklical ter mu poslala vse svoje blagoslove za novo podjetje.

Izprva pa je doživel Ralf trpka razočaranja. Farma, katero je uredil z jekleno ustrajnostjo, se ni rentirala. Kljub navidezno rodovitni okolici ni bila zemlja plodonska. Kljub neumornemu prizadevanju ni mogel napraviti ničesar.

Stisnil je zobe ter skušal napraviti svojo zemljo plodonsko, a vse zaman.

Nekega dne je legel po težkem delu ves izmučen na trato ob obronku griča ter zrl predse. Cutil se je izmučenim in bednim kot že nikoli. Podnebje mu ni ugajalo in razjedalo ga je razočaranje. Ni si upal poklicati k sebi svoje matere ter je tudi ni hotel užalostiti s tožbami radi svojega neuspeha. Konečno se je vrnal ter udaril jezno z majhno lopato ob skalo. Kos skale se je odtrgal in ko se je ozrl na dotično mesto, je našel kos čistega zlata v velikosti oreha.

Ves presenečen je pričel iskati nadalje ter našel še več zlata. Razkril je zlato žilo na svojih lastnih tleh.

To razkritje ga je napravilo bogatim možem. Bil je dovolj zavest in energičen, da je na pameten način izkoristil prilike, katere mu je naklonila usoda.

V par letih je postal s svojim razkritjem bogat mož. Prodal je svojo zlatonosno zemljo neki družbi, seveda za velikansko svoto ter se udeležil njenega dobička z nakupom akcij.

Mater je seveda takoj obvestil o svoji dobri sreči. Pisal ji je:

— Ni ti treba hoditi v Avstralijo, mama, ker bi ne bilo to nič za te. Preveč ti je mučilo domotožje. Z menoj se godi isto. Sedaj, ko sem videl celi svet, vem, da je doma najlepše. Par let bom še vzdržal tukaj, dokler ne bodo vsi moji posli urejeni, nakar se bom vrnil domov. Medtem pa si uredi življenje tako udobno, kot moreš. Tvoj sin je sedaj bogat mož, ki lahko ustreže vsaki tvoji želji. Odpočij se, da te bom našel svežo in veselo, ko se vrnem domov. Nato bom kupil grofovsko posestvo.

Kar je sklenil, je tudi izvršil. Tri in trideset let je bil star, ko se je po desetletni odsotnosti vrnil v domovino, ponosen, čeden mož. Najprej je obiskal svojo mater, ki je še vedno stanovala v svojem ponižnem stanovanju. Sredi pohištva, katero je napravil njen zamrl mož. Sin ji je sicer pošiljal obilna sredstva, a ona je živela še vedno priprosto, čeprav udobno življenje.

Svidenje z materjo je bilo prirčno. Ralf Jansen je ostal na vseh svojih potih samotni mož, ki je stremel naprej z neizprosno energijo. Nobeno žensko bitje ni še napravilo nanj globokega utisa. Na potovanjih je prišel v stik z vsakovrstnimi ljudmi, a mati se mu je zdelo še vedno za višek ženske kreposti. Prišel je potovati sem in tja, da si ogleda posestva, ki so bila napredna. Hrepenel je po tem, da obdeluje rodovitno grudo ter uresniči svoj ideal. Hotel je imeti veselo, plodonsko delo. Zdelo se mu je, da ni brez dela življenje vredno, da ga človek živi.

Konečno je našel posestvo grofa Berendorfa, ki mu je izvanredno ugajalo. Kupil ga je. Sedaj je bil v resnici lastnik grofovskega gradu in njegova mati se je morala nastaniti v tem ponosnem gradu.

Že eno leto je živel v svojem gradu. Njegova mati se izprva ni dobro počutila v tej fevdalni okolici. Tedaj pa je prišel na misel, da spravi njegovo staro, drago pohištvo na grad ter uredi njene sobe na običajni način. Zadel je pravo. Takoj nato se je boljše počutila.

V priprosto opremljenih sobah matere je sedel zvečer Ralf Jansen ter kramljal z njo o preteklosti, sedanosti in bodočnosti, o svojih potovanjih ter o vsem, kar se je naučil in kar upa še doseči.

Le ene stvari ni več govoril, — o princesinji, katero hoče povesti na svoj grad in o kontesi Dagmar, ki je napravila nanj tako velik utis, odkar jo je prvič videl.

To se je zgodilo sredi gozda. Ralf Jansen se je vračal proti domu po dolgi ježi preko polja, ko je zapazil na neki gozdni loki pred seboj jahalko. Jahala je počasi ter bila razgovljava. Solnčni žarki, ki so padali skozi liste dreves, so osvetljevali njene zlato-rjave lase in njeno ljubko lice se mu je zdelo tako čarljivo, da je pričelo njegovo srce tako burneje utripati. Nekaj neizrecnega se je lotilo močnega, drugače tako mirnega in premišljenega moža.

Zrl je nanjo kot da se je razkrilo pred njim čudo. Kontesa Dagmar pa je zrla skoro presenečeno v energično, ožgano možko lice, kojega markantnih potez ni zakrivala nobena brada.

Izza tega srečanja je čula kontesa o Avstralcu, da je kupil posestvo grofa in da je baje bajno bogat. Povedali so ji, da živi popolnoma osamljeno v svojem gradu, z materjo in da je skrajno ponižnega pokolenja. Njegova postava in njegove markantne poteze pa so vzbudile njeno pozornost. Takoj ga je spoznala po popisu, kate terega ji je nudila njena mlada polsestra Lota.

Lota ni takrat še odšla v penzionat ter se je potikala prosto po celi okolici. Seveda je čimprej mogote iztaknila priliko, da sreča "Avstralec", o katerem se je toliko govorilo, ki je baje tako nečloveški bogat, čeprav je le sin priproste rokodefca, česar pa ni nikdar prikrival. Lota Lepograjka je mogla vsled tega kmalu nudi

čiti svoji polsestri natančen opis in kontesa ga je po njem takoj spoznala.

Dobro je zapazila, da je napravila nanj velik utis, a temu dejstvu ni pripisovala nikake važnosti. Bila je preveč vajena videti učinke svoje lepote. To ji je bilo pogosto mučno ter se tega ni veselila kot večina drugih lepih žensk.

Tudi v tem slučaju je ponosno vrgla glavo nazaj, posebno ker je vedela, da je Ralf Jansen priproste rokodefca. Pod tem izrazom je razumela neizobraženega, brezaktnega človeka s slabimi manirami.

(Dalje prihodnjič.)

Arkadij Averbchenko:

Igralčeva nezgoda.

Živel je nekoč igravec. Vsak igravec ima rad reklamo, no, naš igravec je bil v tem pogledu naravnost nedosegljiv. Kakor tiger rad pije kri iz pregrizenega vratu svoje žrtve kakor išče temperamentni zaljubljenec ustnic svojega dekleta, tako je on iskal in ljubil reklamo.

Včasih se je v novinah kar meni nič, tebi nič pojavila vest:

— Tatvina draguljev pri igralcu N. v vrednosti 3 milijonov. Ali pa:

— Igravec N. je doživel strahovito železniško katastrofo. Ekspresni vlak je skočil s tira. 145 ubitih, 8 ranjenih. Igravec N. se je rešil s tem, da je pravočasno skočil z vlaka skozi dimnik na lokomotivo.

Spočetka je publika ahala, občudovala igralca in mu pela slavo, potem pa se je privadila: živel so se utrudili.

In zopet so listi poročali:

— Včeraj se je splašila žirafa, vprežena v kočijo igralca N. Igravec N. je ohranil mirno kri. Med divjo vožnjo po mestu je skočil iz kočije ter se ujel za brzjavno žico. Tako je priplezal srečno do brzjavnega okence in poslal našemu uredništvu poročilo o dogodku.

Ta ali oni lahkoverni čudak hiti k prijatelju:

— Ste slišali? Igralec N. se je splašila žirafa. Siromak je moral bežati po brzjavni žici.

— Neumnost! — se odreže prijatelj skeptično. Igravec N. niti vodovoznega kljuseta nima, kaj šele žirafa. In kako neki bi mogel s svojim trebuhom skakati po brzjavni žici?

— Zakaj pa je tako napisano?

— Reklama.

— Kaj pravite? Nedavno so pa listi poročali, da ga je neki ljubosumni mož pošteno premikastil.

— In tudi to je reklama.

— Kakšna reklama neki, če naklestijo človeka s palico po buči?

— No, zakonski mož je moral že vedeti, zakaj ga udriha. Saj je bilo tudi njegovo dete nedavno bolno za reklamo. Nič mu ne verjamem. Vse je reklama.

— In vendar pravijo, da je ta igravec iz zelo ugledne rodbine.

— Saj si je tudi rodbino izbral za reklamo. Celo njegova sestra se je poročila z nekim inženirjem zato, da mu dela reklamo.

Naeenkrat pa so priobčili listi skromno vest:

— Igralec N. je nevarno obolel.

— Vidiš jo, kanaljo, — je dejala publika in se muzala, — glej ga no, kakšno reklamo si je izmislil: bolan sem, pravi.

Kaj pa, če je res bolan?

— On! Najbrž dela reklamo za benefico.

Nova vest:

— Stanje igralca N. je brezupno. Smrt neizogibna.

— Ha, ha, ha, — se je krohotala publika, — no, ta je pa res navihani! Ideja ni napačna. Zdi se mi, da bodo po taki reklami dohodki od benefice ogromni.

Naposled so prinesli list mrtvaško oznan